

NATURA 2000 - STANDARDOWY FORMULARZ DANYCH

dla obszarów specjalnej ochrony (OSO),
proponowanych obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty (pOZW),
obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty (OZW) oraz
specjalnych obszarów ochrony (SOO)

OBSZAR PLH040007
NAZWA
OBSZARU Jezioro Gopło

ZAWARTOŚĆ

- [1. IDENTYFIKACJA OBSZARU](#)
- [2. POŁOŻENIE OBSZARU](#)
- [3. INFORMACJE PRZYRODNICZE](#)
- [4. OPIS OBSZARU](#)
- [5. STATUS OCHRONY OBSZARU](#)
- [6. POWIĄZANIA OBSZARU](#)
- [7. MAPA OBSZARU](#)

1. IDENTYFIKACJA OBSZARU

1.1. Typ B	1.2. Kod obszaru PLH040007	Powrót
---------------	-------------------------------	------------------------

1.3. Nazwa obszaru

Jezioro Gopło

1.4. Data opracowania 2001-05	1.5. Data aktualizacji 2025-02
----------------------------------	-----------------------------------

1.6. Instytucja lub osoba przygotowująca wniosek:

Nazwisko/Organizacja:	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
Adres:	Polska Al. Jerozolimskie 136 Warszawa 02-305
Adres e-mail:	kancelaria@gdos.gov.pl

Data zaproponowania obszaru jako OZW:	2007-08
Data zatwierdzenia obszaru jako OZW(*):	2009-02
Data objęcia obszaru ochroną SOO:	2022-02
Krajowe odniesienie prawne dla formy ochrony SOO:	rozp. MKiŚ z dn. 19 października 2021 r. w spr. soo Jezioro Gopło (PLH040007)

2. POŁOŻENIE OBSZARU

[Powrót](#)

2.1. Położenie centralnego punktu [wartości dziesiętne stopni]:

Długość geograficzna
18.3408

Szerokość geograficzna
52.5555

2.2. Powierzchnia [ha]:
13459.42

2.3. Obszar morski [%]
0.0

2.5. Kod i nazwa regionu administracyjnego

Kod poziomu NUTS 2 Nazwa regionu

PL61	Kujawsko-Pomorskie
PL41	Wielkopolskie

2.6. Region biogeograficzny

Kontynentalny (100.0
%)

3. INFORMACJE PRZYRODNICZE

[Powrót](#)

3.1. Typy siedlisk przyrodniczych występujących na terenie obszaru i ocena znaczenia obszaru dla tych siedlisk:

Typy siedlisk wymienione w załączniku I						Ocena obszaru			
Kod	PF	NP	Pokrycie [ha]	Jaskinie [liczba]	Jakość danych	A B C D	A B C		
						Reprezentatywność	Powierzchnia względna	Stan zachowania	Ocena ogólna
1340			0.9		G	C	C	C	C
3140			145.25		G	A	C	B	B
3150			2056.71		G	B	C	C	C
6120			14.12		M	C	C	C	C
6210			5.6		M	C	C	C	C
6410			84.93		M	A	C	B	B
6430			6.01		M	C	C	B	C
6440			1.39		M	A	C	B	B
6510			354.5		M	A	C	B	B
7210			1.55		M	C	C	C	C
7230			6.47		M	B	C	B	B
9170			5.3		M	C	C	C	C
91E0			108.0		M	B	C	B	B
91F0			258.85		M	C	C	B	C
91I0			9.81		M	A	C	B	B

- PF: dla typów siedlisk, do których mogą odnosić się zarówno formy priorytetowe, jak i niepriorytetowe

- (6210, 7130, 9430) należy wpisać „x” w kolumnie PF celem wskazania formy priorytetowej.
- NP: jeśli dany typ siedliska nie istnieje już na danym terenie, należy wpisać „x” (opcjonalnie).
- Pokrycie: można wpisywać z dokładnością do wartości dziesiętnych.
- Jaskinie: w przypadku siedlisk typu 8310 i 8330 (jaskinie) należy podać liczbę jaskiń, jeśli nie są dostępne szacunkowe dane na temat powierzchni.
- Jakość danych: G = „wysoka” (np. na podstawie badań); M = „przeciętna” (np. na podstawie częściowych danych i ekstrapolacji); P = „niska” (np. zgrubne dane szacunkowe).

3.2. Gatunki objęte art. 4 dyrektywy 2009/147/WE i gatunki wymienione w załączniku II do dyrektywy 92/43/EEG oraz ocena znaczenia obszaru dla tych gatunków

Gatunki					Populacja na obszarze						Ocena obszaru			
Grupa	Kod	Nazwa naukowa	S	NP	Typ	Wielkość		Jednostka	Kategoria	Jakość danych	A B C D	A B C		
						Min	Maks		C R V P		Populacja	Stan zachowania	Izolacja	Ogólnie
P	1617	Angelica palustris			p	51	100	i	P	G	C	B	A	C
A	1188	Bombina bombina			p				R	DD	C	B	C	B
M	1337	Castor fiber			p	2	4	p	P	M	D			
F	1149	Cobitis taenia			p				R	M	D			
P	6216	Hamatocaulis vernicosus			p				R	P	C	C	A	C
P	1903	Liparis loeselii			p	40	40	i	R	G	C	C	A	C
M	1355	Lutra lutra			p	4	6	i	P	M	D			
F	1145	Misgurnus fossilis			p				V	DD	D			
F	5339	Rhodeus amarus			p				P	DD	D			
A	1166	Triturus cristatus			p				P	DD	C	B	C	B

- Grupa: A = płazy, B = ptaki, F = ryby, I = bezkręgowce, M = ssaki, P = rośliny, R = gady.
- S: jeśli dane o gatunku są szczególnie chronione i nie mogą być udostępnione publicznie, należy wpisać „tak”.
- NP: jeśli dany gatunek nie występuje już na danym terenie, należy wpisać „x” (opcjonalnie).
- Typ: p = osiadłe, r = wydające potomstwo, c = przelotne, w = zimujące (w przypadku roślin i gatunków niemigrujących należy użyć terminu „osiadłe”).
- Jednostka: i = osobniki pojedyncze, p = pary lub inne jednostki według standardowego wykazu jednostek i kodów zgodnego ze sprawozdawczością na podstawie art. 12 i 17 (zob. [portal referencyjny](#)).
- Kategorie liczebności (kategoria): C = powszechne, R = rzadkie, V = bardzo rzadkie, P = obecne - wypełnić, jeżeli brak jest danych (DD), lub jako uzupełnienie informacji o wielkości populacji.
- Jakość danych: G = „wysoka” (np. na podstawie badań); M = „przeciętna” (np. na podstawie częściowych danych i ekstrapolacji); P = „niska” (np. zgrubne dane szacunkowe); DD = brak danych (kategorię tę należy stosować wyłącznie, jeśli nie da się dokonać nawet zgrubej oceny wielkości populacji - w takiej sytuacji można pozostawić puste pole dotyczące wielkości populacji, jednak pole „Kategorie liczebności” musi być wypełnione).

4. OPIS OBSZARU

4.1. Ogólna charakterystyka obszaru

[Powrót](#)

Klasa siedliska przyrodniczego	Pokrycie [%]
N23	0.28
N06	16.08
N07	5.5
N17	9.07
N16	1.14
N10	2.56
N19	3.87
N12	61.5
Ogółem pokrycia siedliska przyrodniczego	100

Dodatkowa charakterystyka obszaru:

Gopło położone jest w zlewni rzeki Noteć, w dorzeczu Odry. Sieć wodna zlewni całkowitej jest bardzo złożona i ma powierzchnię ponad 1,4 tys. km². Główną oś stanowi (przepływająca przez Gopło) Noteć, pozostałe elementy sieci wodnej stanowią dopływy Górnej Noteci oraz rowy melioracyjne. Gęstość sieci rzecznej na obszarze zlewni całkowitej jeziora Gopło wynosi 0,32 km/km². Jezioro Gopło zajmuje powierzchnię równą 2154,5 ha (11 pod względem powierzchni w Polsce), przy czym wlicza się do niej powierzchnię zajmowaną przez wyspy na jeziorze (łącznie 25,5 ha). Największą z wysp na Goplu jest Potrzymionek, zlokalizowana w południowej jego części. Pozostałe wyspy (z wyjątkiem Suchoj Góry) są znacznie mniejsze. Misa jeziora Gopła ma złożony kształt, a zbiornik posiada dobrze rozwiniętą linię brzegową o długości 91,3 km (4 km przypada na linię brzegową wysp). Współczynnik rozwinięcia linii brzegowej jest bardzo wysoki i wynosi 5,55. Maksymalna długość jeziora wynosi ok. 25 km, a maksymalna szerokość ok. 2,5 km (szerokość średnia wynosi 862 m). Gopło jest jeziorem przepływowym – w południowej części wpływa do niego rzeka Noteć, uchodząca w części północnej (w okolicy Kruszwicy). Ponadto ważniejsze dopływy do Gopła to: Kanał Ostrowo-Gopło, Rów Łagiewnicki, Kanał Bachorze, dopływ z Radziejowa, dopływ z Człowa, Kanał Gopło- Świesz, Rów Południowy. Średnia głębokość jeziora wynosi 3,6 m (głębokość maksymalna wynosi 16,6 m w okolicach m. Łuszczewo) i licznie występują rozległe i płytkie zatoki. Objętość jeziora wynosi 78497,0 tys. m³. Największa powierzchnia dna przypada pomiędzy izobatami 1,0 i 2,5 m i wynosi 626,7 ha, co stanowi 29,1 % jego powierzchni całkowitej. Miejsca głębsze, poniżej izobaty 10,0 m, mają niewielki udział wynoszący 3,0 % powierzchni dna. Misa jeziora składa się z dwóch rynien, z których pierwsza (wschodnia) jest głębsza i przepływowa, natomiast druga (zachodnia) ma charakter płytkiej zatoki (Zatoka Pięciu Wysp).

Podstawową formą w granicach obszaru Natura 2000 Jezioro Gopło PLH040007 zlokalizowanego w granicach województw kujawsko-pomorskiego i wielkopolskiego, jest rynna Gopła, przebiegająca południkowo i osiągająca ok. 40 km długości. Tereny najniżej położone lokalizowane są w części północnej obszaru (ok. 77 m n.p.m.), natomiast tereny położone najwyżej znajdują się na wysoczyznach (wzgórza morenowe do 117,9 m n.p.m. w okolicach miejscowości Chełmce oraz wydmy do 123,9 m n.p.m. w okolicach Jezior Wielkich). Rynna Gopła otoczona jest przez wysoczyzny morenowe, które położone są o ok. 20-30 m wyżej od samej rynny. Do rynny jeziora Gopło dochodzą liczne marginalne doliny roztopowe, z których największe to: dolina głuzyńska oraz rynny subglacialne: kicka, orlikowska, rynna Jeziora Gocanowskiego. Obszar wysoczyzny w części północnej jest mało urozmaicony i ma charakter płaskiej lub lekko falistej moreny dennej. Część środkowa oraz południowa są znacznie bardziej urozmaicone. W rejonie miejscowości Gawrony i Obory zlokalizowane są formy marginalne fazy poznańskiej, na północ od których znajdują się ciągi zagłębień wytopiskowych i wzniesień po wałach lodowo-morenowych oraz stożki sandrowe, ozy i kemy. Gleby w rejonie Gopła są urozmaicone i urodzajne. Znaczne powierzchnie zajmują czarne ziemie wykształcone z glin, a także gleby brunatne wykształcone z glin i piasków naglinowych. Na niewielkich powierzchniach piasków sandrowych wykształciły się gleby bielcowe, natomiast w dolinach oraz obszarach bezpośrednio przyległych do Gopła występują gleby torfowe i murszowe.

Inne formy ochrony przyrody: rezerwat przyrody "Nadgoplański Park Tysiąclecia", Park Krajobrazowy Nadgoplański Park Tysiąclecia, Goplańsko-Kujawski Obszar Chronionego Krajobrazu, obszar specjalnej ochrony ptaków Ostoja Nadgoplańska PLB040004.

4.2. Jakość i znaczenie

Obszar stanowi cenny zasób zróżnicowanych siedlisk dla gatunków zwierząt rzadkich i poddanych ochronie związanych ze środowiskiem wodnym – występują tu liczne i zróżnicowane siedliska przyrodnicze wymienione w Załączniku I Dyrektywy Siedliskowej, a także gatunki roślin i zwierząt wymienione w Załączniku II Dyrektywy Siedliskowej. Stwierdzono występowanie następujących gatunków zwierząt:

1188 Kumak nizinny *Bombina bombina*

Populacja: ocena C.

Liczna populacja gatunku związana jest ze strefą przybrzeżną jeziora Gopło w centralnej części ostoi.

Obszar o największym znaczeniu dla lokalnej populacji zlokalizowany jest na półwyspie Potrzymiech. Brak precyzyjnych danych liczbowych z lat wcześniejszych pozwalających na określenie liczebności populacji w obszarze; Kategoria liczebności: rzadkie; Wielkość populacji w stosunku do populacji krajowej: $2\% \geq p > 0\%$. Stan zachowania: ocena B.

Stopień zachowania cech siedliska gatunku II. Tereny rozległych mokradeł na tym półwyspie są od dawna wykorzystywane, jako miejsca rozrodu. Gatunek był tu notowany wcześniej (Stopiński P. – inf ustna, Płachocki D. – mat. niepublikowane – obserwacje w latach 2008 – 2009). Prawdopodobne zimowiska zlokalizowane są w położonych na wniesieniach terenu kompleksach leśnych i zadrzewieniach. Zespół elementów środowiska przyrodniczego tego obszaru tworzy korzystne warunki dla trwania populacji kumka nizinnego.

Izolacja: ocena C.

Populacja nieizolowana w obrębie rozległego obszaru występowania gatunku.

Ogólna ocena – dobra B.

1337 Bóbr europejski *Castor fiber*

Ostoja stanowi miejsce występowania niewielkiej populacji rozrodzkiej bobra. Osobniki tego gatunku zajmują głównie strefę brzegową jeziora Gopło oraz niewielkie zbiorniki wodne, otoczone roślinnością szuwarową oraz zaroślami łązy i olszy, gdzie tworzą żeremia oraz magazyny zimowe. Obszar zapewnia umiarkowane zasoby pokarmowe, co jest czynnikiem limitującym liczebność gatunku, w granicach ostoi. Populacja związana jest z siedliskami strefy brzegowej zatok jeziora Gopło i niewielkich zbiorników wodnych.

Populacja: 2-4 par, co stanowi $<0,5\%$ populacji krajowej.– ocena D

1355 Wydra *Lutra lutra*

Wydra, która zajmuje głównie strefy nadbrzeżnych szuwarów zatok i wysp. Obszar zapewnia cenne tereny żerowiskowe dla tego gatunku, również dla populacji spoza granic ostoi.

Populacja: 4-6 osobników, co stanowi mniej niż 0,50% populacji krajowej gatunku – ocena D;

1166 Traszka grzebieniasta *Trisurus cristatus*

Brak jest danych w zakresie wielkości populacji gatunku, przy czym w obszarze występują siedliska właściwe dla gatunku. Populacja może być nieliczna. Przyjęte oceny zostały oszacowane w trakcie ustanawiania obszaru Natura 2000. Populacja: ocena C. Stan zachowania: ocena B. Izolacja: ocena C. Ogólna ocena – dobra B. Dane w zakresie występowania gatunku wymagają uzupełnienia.

5339 Różanka *Rhodeus sericeus amarus*

W granicach ostoi gatunek licznie występował historycznie jednak obecnie z uwagi na nadmierną eutrofizację jeziora Gopło nie występują tu dogodne warunki dla rozwoju różanki. Gatunek ten może jeszcze w granicach ostoi występować jednak z pewnością jego populacja jest tu nieliczna i nie ma ona znaczenia dla jego zachowania w kraju.

Ocena: D

1145 Piskorz *Misgurnus fossilis*

Gatunek uwzględniony z oceną D w oparciu o informacje na temat występowania w obszarze od członków Zespołu Lokalnej Współpracy. Jednocześnie brak wcześniejszych informacji na temat występowania gatunku w granicach ostoi. Populacja prawdopodobnie nieliczna, niemająca znaczenia dla zachowania gatunku.

W granicach obszaru występują następujące typy siedlisk przyrodniczych:

1340 Śródlądowe słone łąki, pastwiska i szuwały (*Glauco-Puccinietalia* część – zbiorowiska śródlądowe)

Reprezentatywność: C.

Siedlisko występuje w postaci subhalofilnej zespołu *Potentillo-Festucetum arundinaceae* (1340-4 subhalofine łąki z kostrzewą trzcinową i pięciornikiem gęsim *Potentillo-Festucetum arundinaceae*). Zlokalizowane jest w kompleksie łąk zmiennowilgotnych i wilgotnych na północny-wschód od Łuszczewa. Identyfikatorem siedliska jest obecność świbki morskiej *Triglochin maritima* w zbiorowisku zespołu *Potentillo-Festucetum arundinacea*. Drugie, potencjalne stanowisko znajduje się na Potrzymiechu Kopińskim, w miejscu historycznego występowania mlecznika nadmorskiego *Glaux maritima*, gdzie ze względu na zasolenie gleby prowadzone są działania ukierunkowane na odtworzenie siedliska.

Powierzchnia względna C.

Zajmują one niewielką powierzchnię i zasięg ich zmniejsza się, najprawdopodobniej w wyniku braku wypasu oraz zbyt mało intensywnego użytkowania kośnego.

Stan zachowania - zdegradowany C.

Wpływ na to ma dominacja glikofitów w płatach zbiorowiska (struktura częściowo zdegradowana – III), niekorzystne perspektywy zachowania siedliska i obserwowany zanik typowych gatunków w porównaniu z danymi literaturowymi (Godzisz 1993, Mazurek 1993) (stopień zachowania funkcji – III) a także, trudna do oceny efektywność działań prowadzonych w celu odtworzenia siedliska.

Ocena ogólna – C.

3150 Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nymphaeion*, *Potamion*

Reprezentatywność – B. Siedlisko reprezentowane przez 7 jezior, rozmieszczonych równomiernie w całym obszarze: hypereutroficzne jezioro Gopło (2 154,5 ha) i płytkie niestratyfikowane i silnie eutroficzne jeziora przepływowe, o niewielkich rozmiarach. Roślinność wodna jest bardzo skąpo wykształcona (praktycznie brak roślin podwodnych); sporadycznie występują jeziora w stanie „czystowodnym” z dominacją makrofitów podwodnych, np. jezioro koło Mniszek B i jezioro Lubstówek. Siedlisko zdegradowane o złym stanie ekologicznym. W przeszłości prawdopodobnie jeziora w stanie dominacji roślin wodnych, w tym również łąk ramienicowych.

Powierzchnia względna – C.

Stan zachowania – C., w tym: średnio zachowana lub częściowo zdegradowana struktura oraz średnie lub niekorzystne perspektywy.

Ocena ogólna – C.

3140 Twardowodne oligo- i mezotroficzne zbiorniki wodne z podwodnymi łąkami ramienic (*Chara* spp.)

Reprezentatywność – A. Siedlisko 3140 reprezentowane przez dwa mezotroficzne średnio-głębokie jeziora Czarłowo i Skulskie o wysokiej jakości użytkowej wody (szczegółnej przezroczystości sięgającej nawet 5,5 m). Maksymalny zasięg głębokościowy łąk ramienicowych w jeziorach sięgał do 5,4 m. W jeziorach tych łącznie stwierdzono aż 7 gatunków ramienic (*Nitellopsis obtusa*, *Chara tomentosa*, *Chara contraria*, *Chara virgata*, *Chara vulgaris*, *Chara hispida* i *Chara globularis*). Szczególnie interesująca z ogólnoprzyrodniczego punktu widzenia, jest dominacja lub duży udział w roślinności wodnej, rzadkiego gatunku *Chara contraria*. Należy podkreślić, że ramienica ta rzadko tworzy wielkopowierzchniowe łąki podwodne w głębokich i średniogłębokich strefach jezior (por. Gąbka 2009; Urbaniak, Gąbka 2014). W Wielkopolsce jest to gatunek stosunkowo rzadko stwierdzany (Gąbka 2009).

Powierzchnia względna – C. Powierzchnia siedliska w granicach obszaru nie przekracza 2% ogólnej powierzchni siedliska w Polsce.

Stan zachowania – B., w tym: dobrze zachowana struktura oraz dobre perspektywy.

Ocena ogólna – B.

6120 Ciepłolubne, śródlądowe murawy napiaskowe (*Koelerion glaucae*)

Reprezentatywność znacząca – C.

Siedlisko wykształca się na terenach porolnych, trwale lub okresowo wyłączonych z użytkowania glebach o niskiej przydatności rolniczej. Zbiorowiska muraw napiaskowych stwierdzone w granicach ostoi są ubogie gatunkowo.

Względna powierzchnia – znacząca C.

Powierzchnia siedliska w granicach Obszaru nie przekracza 2% ogólnej powierzchni siedliska w Polsce.

Zidentyfikowano je w okolicy Jezior Wielkich, Mniszek i w Przewozie. Ustalenia w zakresie rozpowszechnienia rozmieszczenia siedliska w obszarze oparto na danych pochodzących z wcześniejszych inwentaryzacji szczegółowych obszaru ostoi (Inwentaryzacja BULiGL 2007, Inwentaryzacja siedlisk i gatunków Natura 2000 w Lasach Państwowych 2007) oraz inwentaryzacji uzupełniającej.

Stan zachowania – C.

Podlegają szybkim procesom sukcesyjnym i zarastane są przez zbiorowiska perzu lub trzcinnika piaskowego, co wpływa na obniżenie ocen stopnia zachowania struktury (zdegradowana III) i funkcji (niekorzystne perspektywy zachowania III). Jedynie możliwości odtworzenia są łatwe ze względu na stałą obecność ekspansywnych gatunków rodzimych i niskie bogactwo gatunkowe muraw.

Ocena ogólna: C – znaczące.

6210 Murawy kserotermiczne (*Festuco-Brometea* i ciepłolubne murawy z *Asplenio septentrionalis*-*Festucion pallentis*)

Reprezentatywność C.

Murawy kserotermiczne zajmują w granicach ostoi niewielką powierzchnię. Wykształciły się na dobrze nasłonecznionych zboczach misy jeziornej Gopła w Przewozie oraz na wałach grodziska w Mielicy. Są zubożone gatunkowo w porównaniu z dobrze rozwiniętymi murawami w dolinie Dolnej Wisły.

Względna powierzchnia – znacząca C.

Powierzchnia siedliska w granicach obszaru nie przekracza 2% ogólnej powierzchni siedliska w Polsce.

Stan zachowania - C.

Wpływ na to miał głównie brak gatunków charakterystycznych w obrębie muraw oraz jedynie dobre perspektywy zachowania funkcji. Wprowadzone w ostatnich latach działania ochronne – koszenie i usuwanie podrostu drzew znacząco poprawiły stan zachowania muraw kserotermicznych, jednak siedlisko jest silnie uzależnione od ekstensywnego użytkowania.

Ogólna ocena – C.

6410 Zmienneowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*)

Stopień reprezentatywności - A,

Płaty łąk trzęślicowych występują w mozaice z innymi typami łąk i nie tworzą większych kompleksów.

Charakteryzują się udziałem cennych gatunków we florze łąk trzęślicowych i ich dużym bogactwem gatunkowym. Zidentyfikowano je m.in. w kompleksach łąk na Potrzymiechu i w Borowej, gdzie zajmują większe powierzchnie, oraz na obrzeżach mechowisk w rymnie jeziornej koło Mniszek, koło Gocanowa i Łuszczewa gdzie powierzchnie siedliska osiągają kilkaset metrów kwadratowych.

Powierzchnię w granicach Ostoi oceniono jako znaczącą – C.

Powierzchnia siedliska w granicach obszaru nie przekracza 2% ogólnej powierzchni siedliska w Polsce.

Ustalenia w zakresie rozpowszechnienia rozmieszczenia siedliska w obszarze oparto na danych pochodzących z wcześniejszych inwentaryzacji szczegółowych obszaru ostoi (Inwentaryzacja BULiGL 2007, Inwentaryzacja siedlisk i gatunków Natura 2000 w Lasach Państwowych 2007) oraz inwentaryzacji uzupełniającej.

Stan zachowania – B.

Wpływ na to miały: mały udział gatunków charakterystycznych w części płatów i duża fragmentacja płatów siedliska (struktura dobrze zachowana II).

Ocena ogólna – B.

6430 Ziołorośla górskie (*Adenostylion alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*)

Reprezentatywność siedliska - C.

Przeważającą postacią siedliska w granicach ostoi są ubogie gatunkowo ziołorośla z dominacją pokrzywy i kielisznika zaroślowego, występujące w kompleksach szuwarów, łąk i łożowisk wokół Gopła, mniejszych jezior i podmokłych obniżen terenu. Rzadsze są zbiorowiska sadzka konopiastego *Calystegio-Eupatorium*, oraz wierzbownicy kosmatej *Calystegio-Epilobietum hirsuti* spotykane m.in. wśród szuwarów Borowej Łuszczewskiej i Skulska. Względna powierzchnia C.

Powierzchnia jaką zajmują płaty siedliska jest znikoma, chociaż jest ono łatwe do zlokalizowania w terenie.

Ustalenia w zakresie rozpowszechnienia rozmieszczenia siedliska w obszarze oparto na danych pochodzących z wcześniejszych inwentaryzacji szczegółowych obszaru ostoi (Inwentaryzacja BULiGL 2007, Inwentaryzacja siedlisk i gatunków Natura 2000 w Lasach Państwowych 2007) oraz inwentaryzacji uzupełniającej.

Stan zachowania - dobry B

Brak zniekształceń inwazjami gatunków obcych i możliwych do przewidzenia zagrożeń dla trwania siedliska.

Ocena ogólna – C.

6440 Łąki selernicowe (*Cnidion dubii*)

Reprezentatywność siedliska - A.

Łąki fiołkowo-selernicowe *Violo-Cnidietum dubii* są rzadkim w granicach Ostoi typem siedliska. Występują w mozaice z innymi typami łąk m.in.: na Potrzymiechu, oraz w północnej części łąk Borowej Łuszczewskiej.

Powierzchnia znacząca – C.

Powierzchnia siedliska w granicach obszaru nie przekracza 2% ogólnej powierzchni siedliska w Polsce.

Stan zachowania oceniono jako dobry – B.

Wpływ na to miały: mały udział gatunków charakterystycznych i obecność rodzimych gatunków ekspansywnych w płatach siedliska (dobrze zachowana struktura II), brak zagrożeń dla trwania siedliska (zachowanie funkcji I), oraz brak znanych metod podniesienia stanu zachowania siedliska (odtworzenie trudne lub niemożliwe III).

Ocena ogólna – B.

6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*)

Reprezentatywność oceniono jako doskonałą A.

W granicach Ostoi znajdują się kompleksy łąk bogatych gatunkowo.

Powierzchnia znacząca – C.

Powierzchnia siedliska w granicach obszaru nie przekracza 2% ogólnej powierzchni siedliska w Polsce.

Ustalenia w zakresie rozpowszechnienia rozmieszczenia siedliska w obszarze oparto na danych pochodzących z wcześniejszych inwentaryzacji szczegółowych obszaru ostoi (Inwentaryzacja BULiGL 2007, Inwentaryzacja siedlisk i gatunków Natura 2000 w Lasach Państwowych 2007) oraz inwentaryzacji uzupełniającej. W granicach Ostoi siedlisko występują rozległe kompleksy łąk świeżych w rejonie Kościeszek i Lachmirowic, Grodzta i Gocanova oraz na Potrzymiechu.

Stan zachowania – dobry B

Wpłynęło na to zubożenie gatunkowe części łąk, wynikające z użytkowania wielokośnego. Niskie bogactwo gatunkowe spowodowało obniżenie oceny stopnia zachowania struktury (dobrze zachowana – II). Godny podkreślenia jest brak inwazyjnych gatunków we florze łąk, oraz ich użytkowanie kośne powstrzymujące wkraczanie drzew i krzewów.

Ocena ogólna siedliska: dobra B.

7120 Torfowiska wysokie zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji

W zgromadzonej na potrzeby planu zadań ochronnych dokumentacji (materiały publikowane oraz niepublikowane) brak jest informacji w zakresie występowania płatów siedliska w obszarze. Nie potwierdzono jego obecności również w trakcie prac terenowych.

7210 Torfowiska nakredowe (*Cladietum marisci*, *Caricetum buxbaumii*, *Schoenetum nigricantis*)

Reprezentatywność oceniono jako znaczącą C.

W granicach Ostoi siedlisko występuje w dwóch miejscach – na półwyspie Potrzymiech oraz w zabagnionej rynnie na północ od Mniszek. Kłoc wiechowata nie tworzy tu zwartego szuwaru, siedlisko ma postać różnej wielkości kęp kłoci rosnącej wśród szuwarów trzcinowego i turzycy dzióbkowatej.

Powierzchnia znacząca – C.

Powierzchnia siedliska w granicach obszaru nie przekracza 2% ogólnej powierzchni siedliska w Polsce.

Stan zachowania oceniono jako średni C, ze względu na nietypową postać siedliska.

Ocena ogólna – znacząca C.

7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk

Reprezentatywność siedliska oceniona została jako dobra B.

Wpływ na to mają głównie zaawansowane procesy sukcesyjne na mechowiskach, prowadzące do przekształcenia się ich w łożowiska lub zwarte szuwar trzcinowe.– w granicach Ostoi mechowiska zlokalizowane są w obniżeniach zabagnionej rynny jeziornej w rejonie Mniszek oraz Łuszczewa.

Powierzchnia znacząca – C.

Powierzchnia siedliska w granicach obszaru nie przekracza 2% ogólnej powierzchni siedliska w Polsce.

Stan zachowania oceniono jako dobry – B.

Wynika on z niewielkiej liczby gatunków charakterystycznych i ekspansji rodzimych gatunków roślin zielnych oraz krzewów (stopień zachowania struktury III). Stopień zachowania funkcji jest dobry, pod warunkiem rozpoczęcia i kontynuowania prowadzonych zabiegów ochronnych. Podniesienie stanu zachowania jest możliwe przy średnim nakładzie kosztów.

Ocena ogólna dobra – B.

91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródliskowe

Reprezentatywność siedliska została oceniona jako dobra B.

W granicach ostoi występują dwa podtypy siedliska: łęgi jesionowo-olszowe 91E0-3 oraz 91E0-2 łęgi topolowe. Pierwsze tworzą duże zadrzewienia wokół Gopła jak i mniejsze lasy wzdłuż śródpolnych cieków i mniejszych rynien. Łęgi topolowe występują w postaci kompleksów i smug wzdłuż wschodniego brzegu jez. Gopło, od Kruszewicy do Złotowa. Obniżenie oceny wynika ze zniekształcenia części łęgów obecnością gatunków obcych.

Powierzchnia znacząca – C.

Ustalenia w zakresie rozpowszechnienia rozmieszczenia siedliska w obszarze oparto na danych pochodzących z wcześniejszych inwentaryzacji szczegółowych obszaru ostoi (Inwentaryzacja BULiGL 2007, Inwentaryzacja siedlisk i gatunków Natura 2000 w Lasach Państwowych 2007) oraz inwentaryzacji uzupełniających.

Stan zachowania opisano jako średni C.

Podstawą do takiej oceny jest przede wszystkim średni stopień zachowania struktury, warunkowany małymi zasobami martwego drewna, obecnością obcych gatunków drzew m.in.: topoli kanadyjskiej *Populus xcanadensis*, jesionu pensylwańskiego *Fraxinus pennsylvanica* i klonu jesionolistnego *Acer negundo* w części płatów siedliska, oraz młodym wiekiem łęgów jesionowo-olszowych.

Ocena ogólna B.

9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*)

Reprezentatywność oceniona została jako znacząca C

W granicach Ostoi występują niewielkie powierzchnie zajęte przez wielogatunkowe drzewostany w typie grądu środkowoeuropejskiego. Znajdują się one głównie w górnych partiach zboczy krańcowej, północno-wschodniej części rynny jeziornej w pobliżu Mniszek, na skarpach przy wschodnim brzegu jez. Czartowo i południowym brzegu jez. Lubstówek, na zachód od Łuszczewa.

Powierzchnia znacząca – C.

Ustalenia w zakresie rozpowszechnienia rozmieszczenia siedliska w obszarze oparto na danych pochodzących z wcześniejszych inwentaryzacji szczegółowych obszaru ostoi (Inwentaryzacja BULiGL 2007, Inwentaryzacja siedlisk i gatunków Natura 2000 w Lasach Państwowych 2007) oraz inwentaryzacji uzupełniających.

Stan zachowania siedliska oceniono jako średni - C.

Ocena wynika głównie z małych zasobów martwego drewna oraz niskiego wieku drzewostanu w części płatów siedliska (stopień zachowania struktury III). Stopień zachowania funkcji – II (dobry), ze względu na dobre warunki siedliskowe i brak potencjalnych niekorzystnych oddziaływań na siedlisko. Możliwość odtworzenia – II (możliwa przy średnim nakładzie sił i środków) – wystarczająca jest ochrona bierna i usuwanie gatunków obcych w przypadku ich występowania.

Ocena ogólna – znacząca C.

91F0 Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (*Ficario-Ulmetum*)

Reprezentatywność siedliska oceniono na znaczącą C.

Dobrze wykształcone płyty łęgu dębowo-wiązowo-jesionowego zajmują w granicach Ostoi bardzo małą powierzchnię, występuje głównie wokół Gopła.

Powierzchnia znacząca – C.

Powierzchnia siedliska w granicach obszaru nie przekracza 2% ogólnej powierzchni siedliska w Polsce.

Ustalenia w zakresie rozpowszechnienia rozmieszczenia siedliska w obszarze oparto na danych pochodzących z wcześniejszych inwentaryzacji szczegółowych obszaru ostoi (Inwentaryzacja BULiGL 2007, Inwentaryzacja siedlisk i gatunków Natura 2000 w Lasach Państwowych 2007) oraz inwentaryzacji uzupełniających.

Stan zachowania B.

Ocenę stanu zachowania obniża brak martwego drewna w większości płatów siedliska i zubożony skład gatunkowy (stopień zachowania struktury III).

Ocena ogólna – znacząca C.

91I0 Ciepłolubne dąbrowy (*Quercetalia pubescenti-petraeae*)

Reprezentatywność oceniona została jako doskonała A.

W granicach Ostoi występują niewielkie powierzchnie zajęte przez drzewostany dębowe z ubogim podszytem i bujnie rozwiniętą warstwą runa o typowej dla siedliska kombinacji gatunków. Znajdują się one w kompleksie lasów koło Lubstówka oraz koło wsi Jeziora Wielkie.

Powierzchnia znacząca – C.

Ustalenia w zakresie rozpowszechnienia rozmieszczenia siedliska w obszarze oparto na danych pochodzących z wcześniejszych inwentaryzacji szczegółowych obszaru ostoi (Inwentaryzacja BULiGL 2007, Inwentaryzacja siedlisk i gatunków Natura 2000 w Lasach Państwowych 2007) oraz inwentaryzacji uzupełniającej.

Stan zachowania siedliska oceniono jako średni B.

Ocena wynika głównie z dużego zwarcia podszytu w części płatów (stopień zachowania struktury III).

Stopień zachowania funkcji – II (dobry), ze względu na niekorzystne procesy rozwoju podszytu. Możliwość odtworzenia – II (możliwa przy średnim nakładzie sił i środków) – łatwe do przeprowadzenia usuwanie podszytu w miejscach zbyt dużego zwarcia.

Ocena ogólna – znacząca B.

1617 Starodub łąkowy *Angelica palustris* (= *Ostericum palustre*)

W granicach Ostoi znane są dwa stanowiska gatunku: na obrzeżu rynny jeziornej koło Mniszek i nad Kanałem Ślesińskim koło Broniszewa. Starodub rośnie tu na użytkowanych kośnie wilgotnych łąkach. Łączną liczebność populacji można oszacować na 500 osobników. Stanowi to mniej niż 0,5% populacji krajowej, jednak stanowiska w granicach Ostoi są ważne dla zachowania gatunku na obszarze silnie przekształconego rolniczo styku Kujaw Zachodnich i Wielkopolski. Z tego względu zdecydowano o ocenieniu liczebności populacji jako znaczącej (C). Ustalenia w zakresie rozpowszechnienia i rozmieszczenia gatunku w obszarze oparto m.in. na monitoringu siedlisk i gatunków roślin prowadzony przez PAK KWB „Konin” dane z lat 2008-2012 oraz inwentaryzacji uzupełniającej (Kamiński D. 2013). Stan zachowania oceniono jako dobry (B) ze względu na obserwowane w monitorowanej populacji koło Mniszek znaczące wahania liczebności i przekształcanie się łąki w zwarty szuwar turzycowy (stopień zachowania cech siedliska gatunku – dobry II). Populacja występuje w obszarze zwartego zasięgu gatunku. Ze względu na duże odległości dzielące ją od innych stanowisk, można stwierdzić z dużą pewnością, że wymiana genetyczna z sąsiednimi populacjami nie zachodzi i populacja w granicach Ostoi jest całkowicie izolowana (izolacja – A).

Ocena ogólna – C.

1903 Lipiennik Loesela *Liparis loeselii*

W granicach Ostoi znane są dwa stanowiska gatunku: na mechowisku koło Łuszczewa, gdzie nie potwierdzono występowania gatunku w ostatnich latach, oraz na łące trzęślicowej w Borowej Łuszczewskiej. Liczebność populacji jest trudna do oszacowania. Dane z Borowej Łuszczewskiej (53 osobniki) dotyczą jedynie 100 m² łąki. Liczebność populacji jednak nie przekracza 0,5% populacji krajowej. Ze względu na stosunkowo niewielką liczbę znanych stanowisk na obszarze Polski i rangę gatunku krytycznie zagrożonego wymarciem zdecydowano o ocenieniu liczebności populacji jako znaczącej (C). Ustalenia w zakresie rozpowszechnienia i rozmieszczenia gatunku w obszarze oparto na monitoringu siedlisk i gatunków roślin prowadzony przez PAK KWB „Konin” dane z lat 2008-2012 oraz inwentaryzacji uzupełniającej (Kamiński D. 2013).

Stan zachowania oceniono jako średni (C). Wpływ na to ma głównie występowanie lipiennika na nietypowym siedlisku i średnia kondycja osobników (małe rozmiary, niewielka liczba kwiatów) - stopień zachowania cech siedliska gatunku – średni. Lipiennik Loesela jest gatunkiem samopylnym, populację z terenu Ostoi dzieli też stosunkowo duża odległość od innych stanowisk i jest ona prawdopodobnie silnie izolowana genetycznie (izolacja – A).

Ocena ogólna – C. W granicach obszaru zidentyfikowano dwa stanowiska gatunku.

1393 Sierpowiec błyszczący *Drepanocladus (Hamatocaulis) vernicosus*

Reprezentatywność oceniona została jako doskonała C.

Występowanie mchu haczykowca błyszczącego zostało potwierdzone w 2013 r. w trakcie badań na potrzeby planu zadań ochronnych na dwóch torfowiskach położonych w zagłębieniach rynny jeziornej koło Mniszek.

Na torfowisku nakredowym ze stanowiskiem kłoci wiechowatej jest on dominantem w warstwie mszystej, na drugim stanowisku występuje w znikomej ilości.

Ze względu na stosunkowo niewielką liczbę znanych stanowisk na obszarze Polski zdecydowano o

ocenieniu liczebności populacji jako znaczącej (C). Ostoi dzieli też stosunkowo duża odległość od innych stanowisk i jest ona prawdopodobnie silnie izolowana genetycznie (izolacja – A).
Ocena ogólna – C.

4.3. Zagrożenia, presje i działania mające wpływ na obszar

Najważniejsze oddziaływania i działalność mające duży wpływ na obszar

Oddziaływania negatywne			
Poziom	Zagrożenia i presje [kod]	Zanieczyszczenie (opcjonalnie) [kod]	Wewnętrzne / zewnętrzne [i o b]
H	A04.03		i
L	K04.01		i
M	I01		b
M	A08		o
H	A03.03		i
H	A02.01		i
L	K02.02		i
H	J02.01		i
M	J02.05		b
L	K02.01		i
L	B02.04		i
L	B02.02		i
L	J02.01		o
Oddziaływania pozytywne			
Poziom	Działania, zarządzanie [kod]	Zanieczyszczenie (opcjonalnie) [kod]	Wewnętrzne / zewnętrzne [i o b]
L	X	X	i

Poziom: H = wysoki, M = średni, L = niski.

Zanieczyszczenie: N = stosowanie azotu, P = stosowanie fosforu/fosforanów, A = stosowanie kwasów/zakwaszanie, T = toksyczne chemikalia nieorganiczne,

O = toksyczne chemikalia organiczne, X = zanieczyszczenia mieszane.

i = wewnętrzne, o = zewnętrzne, b = jednocześnie.

4.4. Własność (opcjonalnie)

Typ		[%]
Publiczna	Krajowa/federalna	0
	Kraj	0
	związkowy/województwo	0
	Lokalna/gminna	0
	Inna publiczna	0
Własność łączna lub współwłasność		0
Prywatna		0
Nieznana		100
Suma		100

4.5. Dokumentacja (opcjonalnie)

1. Chmiel J. 1997. Nadgoplański Park Tysiąclecia. Ogólna charakterystyka siedlisk i roślinności. W: XXX lat Nadgoplańskiego Parku Tysiąclecia. 2. Chmiel J. 1999. mscr. Operat ochrony flory Nadgoplańskiego Parku Tysiąclecia. Opracowanie wykonane na zlecenie Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Bydgoszczy. Wojew. Fundusz Ochr. Środ. i Gos. Wod., Bydgoszcz. 3. Dobrowolska J. 2001. mscr. Aktualny stan roślinności wodnej jeziora Gopło. Zakład Taksonomii i Geografii Roślin UMK Toruń, ss. 744. Gąbka M. 2009. Charophytes of the Wielkopolska region (NW Poland): distribution, taxonomy and autecology. Wydawnictwo Naukowe Bogucki. Poznań. 5. Godzisz A. 1993. mscr. Udział halożytów w zbiorowiskach roślinnych i ich zasoby populacyjne nad Gopłem na półwyspie Potrzymiech. Praca magisterska. Zakład Taksonomii i Geografii Roślin UMK Toruń, ss. 67. 6. Joniak T. 2016. Inwentaryzacja (określenie rzeczywistego zasięgu płatów siedlisk) oraz monitoring stanu ochrony (pełna ocena zgodna z metodyką GIOŚ) siedlisk 3150 Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z Nymphaeion, Potamion i 3140 Twardowodne i oligo- i mezotroficzne zbiorniki z podwodnymi łakami ramienic (Chara spp.) na obszarze Natura 2000 Jezioro Gopło PLH040007. Poznań. Mscr. 7. Kamiński D., Płachocki D., Zubel P. 2013. Raport z badań – Jezioro Gopło PLH040007. Karty obserwacji siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin i gatunków zwierząt. 8. Mazurek M. 1993. mscr. Udział halożytów w zbiorowiskach roślinnych i ich zasoby populacyjne w rejonie Gopła. UMK, Toruń. 9. Tondryk T. 2001. Operat rybacki jeziora Gopło. Polskie Towarzystwo Rybackie w Poznaniu. 10. Urbaniak J., Gąbka M. 2014. Polish Charophytes: an illustrated guide to identification. Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego. Wrocław. 11. Hulisz P., Piernik A., Krawiec A., Kamiński D. 2017. Ekspertyza w zakresie możliwości utrzymania siedlisk halożytów w obszarze Natura 2000 Jezioro Gopło PLH040007

5. STATUS OCHRONY OBSZARU (OPCJONALNIE)

5.1. Istniejące formy ochrony na poziomie krajowym i regionalnym:

[Powrót](#)

Kod	Pokrycie [%]	Kod	Pokrycie [%]	Kod	Pokrycie [%]
PL04	23.71	PL02	14.77	PL03	78.34

5.2. Powiązanie opisanego obszaru z innymi formami ochrony:

na poziomie krajowym lub regionalnym:

Kod rodzaju	Nazwa terenu	Rodzaj	Pokrycie [%]
PL04	Goplańsko-Kujawski	*	23.71
PL02	Nadgoplański Park Tysiąclecia	+	14.77

6. ZARZĄDZANIE OBSZAREM

6.1. Organ lub organy odpowiedzialne za zarządzanie obszarem:

[Powrót](#)

Organizacja:	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Poznaniu
Adres:	Polska Tadeusza Kościuszki 57 61-891 Poznań
Adres e-mail:	sekretariat.poznan@poznan.rdos.gov.pl

Organizacja:	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Bydgoszczy
Adres:	Polska Dworcowa 81 85-009 Bydgoszcz

Adres e-mail: kancelaria.bydgoszcz@rdos.gov.pl

6.2. Plan(-y) zarządzania:

Aktualny plan zarządzania istnieje:

☒	Tak	Nazwa: Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 18 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Jezioro Gopło PLH040007 (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. poz. 1086) Link: http://www.edzienniki.bydgoszcz.uw.gov.pl/WDU_C/2014/1086/akt.pdf
☐	Nie, ale jest w przygotowaniu	Nazwa: Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 23 września 2015 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Jezioro Gopło PLH040007 (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. poz. 2996) Link: http://www.edzienniki.bydgoszcz.uw.gov.pl/WDU_C/2015/2996/akt.pdf
☐	Nie	

7. MAPA OBSZARU

[Powrót](#)

Nr ID INSPIRE: PL.ZIPOP.1393.N2K.PLH040007

Mapa załączona jako plik PDF w formacie elektronicznym (opcjonalnie)

☒ Tak ☐ Nie

Odniesienie lub odniesienia do oryginalnej mapy wykorzystanej przy digitalizacji granic elektronicznych (opcjonalnie)

--